

Editorial

Vážení čtenáři,

většinou nevěnuji čtení tisku mnoho času, ale i letmé prolistování novin ve mně dokáže vyvolat pocit, že se u nás odehrávají jen provinční události, hrátky mezi politiky, finanční a majetkové machinace, delikty patřící nejspíš do Černé kroniky.

A přece, posuzují-li oblast, která je mi nejbližší, tedy lidské zdroje, jako vzorek dění v naší společnosti, je ten obraz úplně jiný:

Spolupráce s Evropskou unií a přípravy na vstup běží naplno v mnoha směrech, k dispozici je celá řada strategických dokumentů - Víze rozvoje České republiky do roku 2015, Dopady vstupu ČR do EU, Bílá kniha, Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku. ČR se také připojila k Evropské strategii zaměstnanosti a zpracovává již druhý Akční plán zaměstnanosti. Ve spolupráci s Evropskou komisí vznikl Společný hodnotící dokument politiky zaměstnanosti ČR. V souvislosti s přípravou na využívání Strukturálních fondů byl připraven Národní rozvojový plán a v plném proudu jsou práce na sektorových a regionálních operačních programech. V těchto dnech probíhá konzultační proces k Memorandu o celoživotním učení, o kterém vás informujeme v tomto čísle. Úspěšně se naplňují evropské programy jako Leonardo a Sokrates, připravuje se vstup do dalších evropských iniciativ (Equal).

Grantová schémata podporující lidské zdroje ve dvou pilotních regionech a financovaná z Phare 2000 jsou těsně před spuštěním, již probíhá programování Phare 2002 a 2003. Jeho orientace je jednoznačně spojena s prioritami vstupu do EU. Na klíčových ministerstvech pracují odborníci z ministerstev členských států, po celé republice probíhá celá řada seminářů a konferencí, v rámci programů jsou vyvíjeny a zaváděny nové přístupy k řešení problémů, mladí lidé vyjíždějí na studijní i pracovní stáže.

Je toho hodně, co se odehrává. Naše země je v pohybu, v pozitivním pohybu. Jako takovou je třeba ji také prezentovat do zahraničí i dovnitř, protože alespoň pokud jde o vzdělanost a schopnosti našich lidí, jsme dobrými partnery členským státům, jsme Evropané.

▶ NVF přispěl k přípravě ČR na budoucí využívání strukturálních fondů a Kohezního fondu Evropské unie

Národní vzdělávací fond se podstatnou měrou podílel na projektu Phare „Vzdělávací program pro budoucí využívání strukturálních fondů a Kohezního fondu“, který byl úspěšně realizován v období leden 2000 - květen 2001. Zadavatelem projektu bylo **Ministerstvo pro místní rozvoj ČR**, které je ústředním orgánem s odpovědností za regionální politiku a koordinaci strukturálních nástrojů v České republice. **Hlavním cílem** projektu bylo vytvoření udržitelné vzdělávací kapacity pro oblast strukturálních fondů v regionech a podpora vzdělávání cílových skupin pracovníků veřejné správy. NVF byl v rámci projektu odpovědný za celkové věcné řízení a koordinaci sítě vzdělávacích institucí.

Celý projekt byl rozdělen do několika fází. V první fázi (leden-únor 2000) byla vypracována strategie celého vzdělávacího programu. Řídící tým NVF provedl rozsáhlou analýzu vzdělávacích potřeb konečných příjemců a vyhodnotil existující nabídku vzdělávání v dané oblasti (již existující vzdělávací střediska, jejich výukové materiály, moduly, vybavení, ap.). Výsledky analýzy vyústily v návrh strategie založené na:

- vytvoření sítě vzdělávacích institucí na úrovni regionů NUTS II,
- posílení kapacity vybraných vzdělávacích institucí vyškolněním 2-3 členného základního týmu lektorů pro oblast SF pro každou vzdělávací instituci,
- zajištění kvalitativního standardu z hlediska obsahu, formy a rozsahu školení a docílení srovnatelné vědomostní úrovně všech cílových skupin,
- zajištění přístupu ke vzdělání v oblasti SF na regionální úrovni,
- vyškolnění 1600 účastníků zejména z institucí veřejné správy v období říjen 2000 - květen 2001,
- zajištění kontinuity vzdělávání i po skončení projektu.

Tato strategie byla po široké diskusi schválena zadavatelem, řídicím výborem projektu i Evropskou komisí. Pro vzdělávání lektorů, založeném na přenosu zahraničního know-how, byla vybrána britská firma WME, rámcový kontraktor Phare pro

oblast regionálního rozvoje. Ve druhé fázi (březen-červen 2000) byly na základě otevřeného výběrového řízení uzavřeny kontrakty s vybranými vzdělávacími institucemi. Vznikl autorský kolektiv pro obsahovou a metodologickou přípravu vzdělávání a byly vytvořeny učební texty, případové studie a další studijní materiály pro tři základní vzdělávací moduly: I. - Regionální a strukturální politika EU, II. - Strategické plánování a projektové řízení a III. - Finanční řízení a veřejné zakázky. Řídící tým NVF ve spolupráci s WME připravil program (obsah i metodologii) pro školení lektorů a vypracoval certifikační kritéria pro absolventy tohoto školení.

V rámci třetí fáze (červenec-listopad 2000) byl již zahájen samotný vzdělávací program. Nejprve byl realizován kurz vzdělávání lektorů. Dvoutýdenní školení v anglickém jazyce pod vedením WME bylo zaměřeno výlučně na problematiku implementace SF. Proběhlo ve dvou bžících po 12 lektorech a jeho součástí byla i studijní cesta do zahraničí. Účast lektorů z různých vzdělávacích institucí posílila myšlenku vytvoření celonárodní expertní sítě. Po ukončení vzdělávání lektorů zahájily vzdělávací instituce první série kurzů pro pracovníky veřejné správy. Každý kurz byl organizován pro v průměru 16 účastníků a zahrnoval tři výše uvedené základní moduly, každý modul trval 3 dny.

NVF přispěl k přípravě ČR na budoucí využívání strukturálních fondů a Kohezního fondu Evropské unie

(pokračování ze str. 1)

Čtvrtá a závěrečná fáze projektu (prosinec 2000-květen 2001) měla za úkol realizovat a ukončit všechny naplánované výukové cykly a vyhodnotit celkové výsledky projektu. Lze konstatovat, že všechny úkoly byly úspěšně splněny. Byla implementována vzdělávací strategie v rámci speciálního přípravného programu na využívání strukturálních fondů a Kohezního fondu EU. Byl vyškolen plánovaný počet pracovníků veřejné správy v oblasti SF EU. Pokračování vzdělávání v dané oblasti se podařilo zabezpečit

- vytvořením národní sítě vzdělávacích institucí pro realizaci výukových kurzů na úrovni regionů
- zajištěním transferu evropského know-how prostřednictvím vzdělávacích kurzů a seminářů pro české lektory
- vyvinutím modulového vzdělávacího programu pro SF podloženého aktuálními výukovými materiály a případovými studiemi
- pomocí sledování a vyhodnocení činnosti jednotlivých členů sítě vzdělávacích institucí podle certifikačních kritérií a udělení Certifikátů kvality.

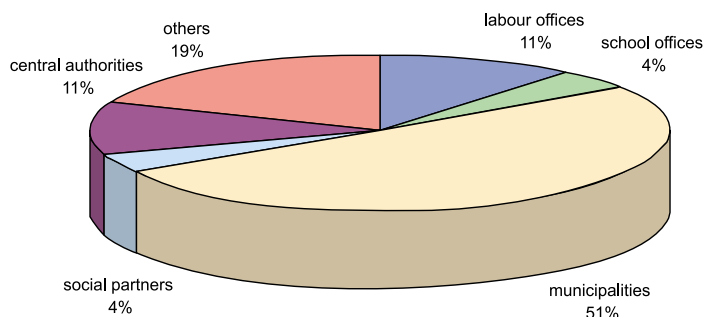
Hlavní výsledky projektu Phare „Vzdělávací program pro budoucí využívání strukturálních fondů a Kohezního fondu“ lze shrnout do následujících bodů:

- Vzdělávací instituce, sdružené v národní síti, realizovaly celkem 102 výukových seminářů, kterých se zúčastnilo celkem přes 1600 posluchačů (struktura podle institucí veřejné správy - viz graf vpravo),
- Ve spolupráci s WME bylo vyškolen 50 lektorů-odborníků na problematiku SF, kteří působí jako lektori v síti regionálních vzdělávacích institucí,
- Bylo uděleno celkem 1543 certifikátů pro účastníky kurzu, 50 certifikátů pro lektory a 6 certifikátů kvality pro vzdělávací instituce,
- Proběhla závěrečná pracovní konference pro všechny účastníky projektu, která umožnila účastníkům zpětnou reflexi vzdělávacího programu a doplnění potřebných znalostí o SF,

- Byl vytvořen Katalog vzdělávacích služeb v oblasti SF,
- Byla sestavena podrobná databáze absolventů vzdělávacích kurzů, která je k dispozici v programu Access.
- Vznikla řada výukových materiálů, pojednávajících o regionální a strukturální politice EU, strategickém plánování a projektovém řízení a o finančním řízení projektů a veřejných zakázkách. Je k dispozici i sada případových studií o používání SF v členských zemích EU.

Zkušenosti z projektu ukázaly, že předpokladem pro specializované vzdělávání v oblasti řízení finanční podpory EU v rámci programů hospodářské a sociální soudržnosti je ustavení a postupné budování kapacity administrativního systému k využívání předvstupních finančních nástrojů a prostředků SF po vstupu do EU a současně vybudování implementačních struktur pro realizaci operačních programů. Útvary řízení lidských zdrojů institucí, které se budou pravděpodobně účastnit na administraci SF, by měly zpracovat individuální vzdělávací plány pro své zaměstnance, kteří budou odpovědní za řízení příslušných činností s tím spojených. Jakékoliv specializované vzdělávání v této oblasti musí být založeno na reálných kompetencích příslušné instituce a příslušného funkčního zařazení. Kvalifikační předpoklady nutné pro řízení aktivit typu SF se musí stát integrální součástí popisu práce všech funkcí a pracovních míst v rámci institucí zapojených do implementace strukturálních politik EU. Kapacita institucí, které realizovaly vzdělávání na SF v rámci popsaného projektu Phare, by měla být využita i pro navazující vzdělávací aktivity v regionech. Většina vzdělávacích institucí je schopna působit v roli technické pomoci pro administrativní struktury nebo předkladatele projektů. Nově ustavované regionální autority by měly být přesvědčeny o výhodnosti spolupráce s těmito institucemi na přípravných činnostech pro využívání SF. Specializované vzdělávání v odborných otázkách, které se týkají řízení jednotlivých finančních nástrojů (ISPA, Sapard, Phare II - HSS, ERDF, ESF, EAGGF, CF) a příslušných strukturálních politik (regionální, zaměstnanosti, průmyslové, zemědělské, životního prostředí, dopravy, atd.), musí být organizováno věcně příslušným ministerstvem a regionálními orgány a podporováno prostřednictvím twinningu i expertní pomoci poradenských institucí.

Účastníci seminářů podle cílových skupin

Základní cílovou skupinou projektu byly místní orgány veřejné správy. 51% z celkového počtu účastníků tvořily místní úřady, 11% úřady práce a 11% ústřední orgány. Školské úřady a sociální partneři se účastnily 4%.

▶ Valorizační semináře programu Leonardo da Vinci

Do evropského programu na podporu inovací odborného vzdělávání Leonardo da Vinci se již začlenilo několik stovek českých odborných škol, podniků, úřadů práce a dalších organizací. Pracovaly jak v roli předkladatele projektů, na nichž se podílely zahraniční organizace, tak i jako partneři institucí ze zemí EU. V pilotních projektech tak bylo postupně v rámci nadnárodní spolupráce a s podporou programu vypracováno značné množství inovativních učebních materiálů: vzdělávacích modulů, učebních textů, metodik, sbírek příkladů, vzdělávacího software, testů apod.

Protože tyto zpravidla několikaleté projekty, zahájené během prvního období programu - do konce roku 1999, končily většinou loni a letos, nadešel čas pro práce zaměřené na valorizaci dosažených výsledků. Jednou její součástí byly semináře, jež řada institucí uskutečnila vždy na závěr projektu. Příkladem je seminář, který pořádko Sdružení škol vyššího studia v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR ke svému projektu K evropským modulárním strukturám.

Jako další linii valorizačních prací uspořádala Národní agentura programu Leonardo da Vinci, která je součástí Národního vzdělávacího fondu, sérii čtyř valorizačních seminářů. Jejich cílem bylo rozšířit informovanost o výsledcích (produktech) projektů, nabídnout je k využití dalším českým organizacím a také posoudit, na jaká témata by se měly příští projekty zaměřovat, aby to co nejvíce prospělo celému systému odborného vzdělávání a podpory zaměstnanosti u nás. Proto Národní agentura programu pořádala semináře v úzké spolupráci s příslušnými ministerstvy.

První seminář se uskutečnil ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí již v listopadu 2000 k projektům vztahujícím se k tématu Zlepšování postupů aktivní politiky zaměstnanosti včetně podpory znevýhodněných osob a poradenství. Další semináře následovaly letos. V dubnu to byl seminář Přínos nadnárodní spolupráce pro inovace odborného vzdělávání a výzkumu v terciárním vzdělávání, uspořádaný ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V květnu následoval seminář Využití informačních a komunikačních technologií při řízení rozvoje lidských zdrojů a při rozvíjení cizojazyčných dovedností, který byl uspořádán ve spolupráci s MŠMT a Ministerstvem průmyslu a obchodu. Vzhle-

Účastníci valorizačních seminářů soustředěně sledovali prezentace výsledků projektů programu Leonardo da Vinci. Snímky jsou ze druhého a třetího valorizačního semináře.

dem ke svému tématu se uskutečnil v rámci Evropského roku jazyků. Sérii seminářů uzavřel červnový seminář na téma Přínos nadnárodní spolupráce škol a podniků ke zlepšování relevance odborného vzdělávání.

Na seminářích zástupci příslušných organizací prezentovali výsledky projektů. Na všech seminářích tak byly předvedeny výsledky asi 50 pilotních projektů progra-

mu Leonardo da Vinci. Seznámilo se s nimi asi 300 odborníků z různých institucí. Z jejich reakcí je patrné, že valorizační semináře Národní agentury programu iniciovaly další akce zaměřené na využívání výsledků projektů (např. v regionech). Semináře tak splnily své cíle a přispěly k celkovému přínosu programu Leonardo da Vinci v ČR.

Jaromír Coufalík

Memorandum o celoživotním učení

Dokumentem „**Memorandum o celoživotním učení**“ Evropská komise vyzvala k celoevropské debatě o účinné strategii pro uskutečňování celoživotního učení na individuální a institucionální úrovni a ve všech sférách veřejného a soukromého života. Jedná se o pracovní materiál v pravém smyslu slova, který předkládá k diskusi šest témat a ke každému tématu klade konkrétní otázku, např.:

- Je možno uvažovat o právu získávat a aktualizovat dovednosti prostřednictvím celoživotního učení pro všechny občany?
- Lze investice do rozvoje lidských zdrojů učinit hmatatelnější a transparentnější pro jednotlivce i pro zaměstnavatele?
- Jak lze efektivně kombinovat vývoj pedagogických metod založených na informačních a komunikačních technologiích se snahou zlepšovat a inovovat pedagogické procesy, v jejichž centru pozornosti je lidská bytost?

- Co je třeba udělat pro ustavení fungujících systémů typu APEL (uznávání znalostí získaných neformálním vzděláváním) ve všech členských státech?
- atd.

Hlavním cílem celoevropské diskuse k daným tématům je zmobilizovat zdroje pro realizaci závěrů Evropské rady v Lisabonu v oblasti celoživotního vzdělávání. Výsledky diskuse budou využity pro stanovení priorit programů, aktivit a dalších nástrojů Evropské unie.

Konzultační proces v České republice je řízen MŠMT v úzké spolupráci s MPSV. Organizačním zajištěním byla pověřena Národní observatoř pro odborné vzdělávání a trh práce (NO) při Národním vzdělávacím fondu, která ke spolupráci přizvala Národní centrum distančního vzdělávání (NCDiV), Centrum pro studium vysokého školství a Národní ústav odborného vzdělávání (VÚOV). NVF se ujal tří ze šesti diskusních témat (Více

investic do rozvoje lidských zdrojů, Uznávání znalostí získaných neformálním vzděláváním a Nové koncepce poradenství), NCDiV jednoho (Cesty k usnadnění přístupu ke vzdělávání) a VÚOV dvou témat (Nové základní dovednosti pro všechny a Inovace v procesu výuky a vzdělávání).

V průběhu června budou probíhat různé formální i neformální diskuse k jednotlivým tématům a celonárodní seminář „Memorandum o celoživotním učení a Česká republika“. Na semináři budou prezentovány hlavní myšlenky memoranda a průběžné výsledky formálních i neformálních diskusí.

Informace o průběhu jednotlivých akcí a závěrů z nich, českou verzi memoranda, atd. naleznete na <http://memorandum.nvf.cz>. Na těchto stránkách se můžete také velice snadno zapojit do diskuse k šesti tématům Memoranda.

Phare 2000

V současné době jsou v NVF v plném proudu přípravy na realizaci programu Fond Rozvoje lidských zdrojů v rámci Phare 2000. Z tohoto důvodu se bude

stávající tým rozšiřovat o dvě místa projektových manažerů s pracovištěm v Praze a o dvě místa odborných konzultantů vždy po jednom v Mostě a Ostravě.

K požadavkům patří: VŠ vzdělání, znalost AJ, zkušenosti s projekty, komunikativnost, flexibilita. Blížší informace naleznete na <http://www.nvf.cz/news/index.htm>

Informatický projekt

Internetová prezentace aktivit pracovní skupiny pro rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání v rámci Středoevropské iniciativy

Jedním z projektů, který nedávno dokončil Národní vzdělávací fond pro Pracovní skupinu pro rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání, která funguje v rámci Středoevropské iniciativy (SEI), je tzv.

„Informatický projekt“, jehož hlavním cílem bylo stimulovat komunikaci a výměnu zkušeností v rámci pracovní skupiny. Výsledkem projektu je především WWW prezentace pracovní skupiny a souvisejících aktivit, kterou je možné navštívit na adrese <http://www.nvf.cz/cei>. Na této adrese se může zájemce seznámit s historií skupiny a SEI obecně, s nejdůležitějšími úkoly pracovní skupiny,

s plány aktivit na uplynulá a aktuální období, kalendářem událostí kolem CEI a osobami reprezentujícími Pracovní skupinu a SEI. Kromě tohoto rozsáhlého informačního servisu může však také vstoupit do živé diskuse, která je otevřená všem, kteří se zajímají o současné úkoly, zaměření a také plány budoucích aktivit Pracovní skupiny.

PJ